

Poštna zveza z domovino.

AMERIŠKA VLADA JE DOVOLILA OMEJEN PISEMSKI PROMET Z DRŽAVAMI CENTRALNIH ZAVEZNIKOV. — POSREDOVALNICA JE GLAVNI URAD MEDNARODNE DRUŽBE RDEČEGA KRIŽA V ŽENEVI. — DOVOLJENA SO LE KRATKA POROČILA PRIVATNEGA ZNAČAJA.

Kot mo že pred kratkim poročali, se je končno vendar ustanovilo pisemsko zvezo med osebami stanujočimi v Združenih državah ter osebami v deželah centralnih zaveznikov.

Kakor poročamo, ne bo omejen ta pisemski promet edino le na vojne jetnike, temveč tudi na civiliste.

To se pravi, da bodo odselej naprej lahko pisali naši rojaki, ne le sorodnikom in znancem, ki se nahajajo v vojnem jetništvu ali pri vojaki, temveč tudi svojim domačim ljudem, to je očetom, materam, sestram, bratom in prijateljem.

Ta zveza je seveda omejena; pisma morajo biti popolnoma privatnega značaja.

S tem se hoče reči, da se mora v pismu pisati o svojih lastnih zadevah, o razmerah v družini, o smrtnih slučajih, o delu, zaslužku in drugih privatnih stvareh.

Nikakor pa se ne sme v pismu omenjati vojnih priprav Amerike ali navajati imena rojakov, ki so bili vpoklicani v vojaško službo Zdr. držav.

To je že samoposelbi vojaška tajnost, in takega pisma bi doma gotovo ne dobili v roke.

Nadalje se ne sme v pismih govoriti o razmerah v industriji, o štrajkih in sploh o stvareh, s katerimi bi se pojasnjevalo splošne razmere v tukajšnji deželi.

Kot smo že zgoraj rekli, se lahko piše, da človek ali dotičnik dela in koliko zasluži, ne sme se pa pisati domov, kje je zaposlen in kake razmere vladajo v kraju, kjer dela.

V tem oziru se morajo rojaki, ki hočejo pisati svojim dragim in staro domovino, zelo premisliti ter pretehtati vsako besedo, ki jo napišejo.

V Washingtonu je bilo v soboto, 8. septembra izdano sledeče uradno poročilo:

— Ameriški Rdeči Križ je izdelal na zahtevo državnega departmanta načrte o zvezah z osebami, ki se nahajajo v ozemlju centralnih zaveznikov.

Sklonilo se je, da bo posredovalnica glavna agentura mednarodnega Rdečega Križa v Ženevi v Švici, potem kakor se bo lahko stopilo v zvezo z domačimi in sicer le glede privatnih stvari.

Vlada Združenih držav je sklenila, da odpomore tej bedi in temu velikemu duševnemu pritisku, ki teži srce vsakogar, ki ne ve, kako je v starem kraju in kaj se je zgodilo z njegovimi sorodniki in znanci.

Določbe glede pism so naslednje:

Vsak, kdor hoče poizvedeti o svojih sorodnikih, prijateljih in znancih, mora poslati svoje pismo na "Bureau of Communication" v Washington, D. C.

Pisem ne sme napisati, zalepiti ter vreči v poštne nabiralnik z naslovom kakega prijatelja ali sorodnika v staro domovino.

Pismo je treba spraviti v kovertu z naslovom onega, kateremu je pismo namenjeno. To prvo kovertu z naslovom je treba spraviti v drugo, na katero se napiše naslov: Bureau of Communication, Washington, D. C.

To je edina pot, po kateri more dospeti kako pismo privatnega značaja v staro domovino.

Pisma morajo biti pisana v angleškem, francoskem, italijanskem, ruskem, poljskem, ogrskem, nemškem, turškem ali grškem jeziku.

Vsa pisma, ki so pisana v drugih jezikih, kot so imenovani, ne bodo sprejeta, kajti s tem bi bilo pri dotičnem uradu v Washingtonu preveliko dela s prevajanjem.

S tem bi bilo tudi zavrženo odposiljanje pism.

Kot že rečeno, smejo vsebovati pisma le osebne zadeve in sicer se sme na eno in isto osebo pisati vsakih šest tednov samo ENKRAT.

(Kakor smo rekli, je določeno, da se sme pisati ta pisma v gotovih jezikih, med katerimi pa ni slovenskega.)

Rojaki, ki znajo pisati angleško ali nemško, naj sporoče svoja pisma naravnost v Washington.

Oni rojaki pa, — in teh je velika večina, — ki se ne znajo v pismu posluževati drugega kot slovenskega jezika, naj se obrnejo na naše uredništvo.

Mi bomo odposlali pisma v primernem stanju in s prevodom v angleški jezik naprej, kajti vemo dobro, da je treba predvsem angleško pisanih pism, da so čimprej odposlana. Op. ured.)

Mir v dveh mesecih?
Stockholm, Švedska, 9. sept. — Najbolje informirani Nemci z vso resnostjo prerokujejo, da bo vojna to leto končana. V tem smislu se je tudi izrazil nemški general Ludendorff proti nekemu bolgarskemu žurnalistu.
"Čisto gotovo bomo zmagali" v mesecih.

Papež se boji Rusije.

V pogovoru z nekim zavezniškim diplomatom, je papež pokazal, da ne zaupa Rusiji. — Carigrad.

London, Anglija, 9. septembra. Nek zavezniški diplomat, rimokatolik, ki že dolgo časa živi v Rimu, je bil pri papežu v avdienci in je o tem objavil članek v "Daily News".

"Pred vsem se mora zatrditi, da papeževe note ni narekovala Avstrija, kakor pa se splošno domneva. Mislim, da se mora papeževa nota in vse njegovo nepristransko delovanje pripisati trem na grbom, ki bodo tudi pripomogli da se bo razumevala papeževa miselnost v njegovi noti.

Papež ni niti najmanj germanofil. Celo nasprotno. Toda strah in nesrečni značaj te vojne je povzročil, da je prezel kruti na čin, s katerim je Nemčija pričela to vojno. Popolnoma pa je pod utisom neznanja v Rusiji.

Njegovi nagibi so bili:

1. Zelja, da si pridobi sedež pri mirovnih pogajanjih, kjer bodo velesile odločevale o stalnih silah.

2. Bojazn, da bi bili užaljeni rimokatoliki, ker bi privolili v moderne nemške šole v Monakovem in

3. Bojazn, da bi se zrušila velika in najmočnejša katoliška država Avstro-Ogrska.

Papež me je sprejel zelo dostojanstveno. Kakor običajno, sem se mu trikrat poklonil: pri tem pa sem bil precej nervozen. Lažje pa mi je postalo, ko sem se naenkrat na papežovo vabilo znašel na položnem stolu, kjer navadno sede božjepotniki, principi in princese.

Papež je prekinil molk, kakor zahteva etiketa. Govoril je francosko; pozneje pa sva oba polagoma prešla v laščino.

"Dobrodošel, moj sin!" je prišel papež.

"Sveti oče", sem prišel, "prihajam k Vam kot član plemena, ki nima, kakor ljudje, ne templja, ne dežele. Naše plemo je razkropljeno po štirih koncih sveta in naša dežela leži pod železno peto vpadnika. Vse te nesreče so povzročile —"

"Kdo, moj sin?"

"Nasledniki Lutra in pripadniki Mohameda."

Papež je z veliko nezadovoljnostjo zamahnil z roko in rekel:

"Luter, da, toda ti Rusi?"

"Rusi?" sem rekel.

"Rusi so odločni, da dobijo Carigrad."

"Toda rusko zavetje Carigrada ne bo absolutno. Druge zavezniške države bodo imele v mestu posebni vpliv."

"Slabo ste poučeni", je odgovoril papež. "Vem, da so zavezniški obljubili Carigrad Rusiji."

"Pa če so tudi, sveti oče, rusko zavetje Carigrada bi pomenilo konec turške umore v Evropi."

"Bene, bene; kaj pa ententa pravzaprav hoče? Kaj je njen namen? Noben človek ne ve, kaj hoče in nikdar še ni pokazala želja, da bi konkretno navedla pogoje."

"Načrt je pripravljen. Pred vsem razoroženje in uničenje pruskega militarizma."

"Toda drugi se morajo tudi razorožiti."

"Gotovo, sveti oče, toda Prusi morajo prvi to storiti. Mora biti trdno jamstvo proti ofenzivi, kakor je pruski militarizem."

"In potem?" pravi papež.

"Obnovitev Alzacije in Lotaringa."

Pošiljateljem denarja.

Kakor že znano, ne sprejemamo več denarja za izplačila v Avstriji, Ogrski in Nemčiji.

Lahko pa vedno še izposlujemo izplačila vojnim ujetnikom in drugim v Rusiji, Italiji in Franciji, kakor tudi onim ljudem na Primorskem, kateri bivajo v krajih, ki so zasedeni po laški armadi.

Kadar pošljete denar, priložite tudi dopisnico ali pisno vojnega ujetnika, ker nam s tem pomagata sestaviti pravilni naslov.

TRDEKA FRANK BANK

Boji za Gabriel.

London, Anglija, 9. septembra. General Cadorna zbira vso moč svoje težke in lahke artilerije proti avstrijskim postojankam na Gabrielu in v okolici, toda Avstrije se ni mogel pregnati. Na ostali fronti, posebno pa še na Banjšici je megla tako gosta, da se morajo rabiti tudi podnevi žarkometi, da se vzdrži artilerijski ogenj. Infanterijski boji obstoje samo v naglih napadih in bojih med stražami.

Petkovo poročilo z Dunaja pravi, da se vrše zelo ljuti boji za Gabriel in da so Lahi deseterkrat zastoj poskusili vreči Avstrije s severnega in zapadnega pobočja gore Cadorna tudi poskušajo zmagati s svojimi poročili nove avstrijske pridobitve na Krasu. Od kar so se pričeli avstrijski napadi, je bilo ujetih 500 laških častnikov in 18 tisoč mož. Rim pa poroča 30.600 jetnikov vseh vrst.

Poročila iz Vidma pravijo, da so veliki nalogi izpremenili mirne potoke v hudournike. Reke so prestopile bregove in so preplavile polja, ki iztečejo kot velika jezera. Navzlic temu pa Lahi neprestano vznemirjajo Avstrije ter jih poskušajo ovinčiti pri utrjevanju njihovih postojank. Po ujetnikih se more sklepati, da so Avstriji dobili ojačenja z nemške in ruske fronte v Galiciji. Nekateri avstrijski topničarji, katere so Lahi ujeli, so povedali, da so jih pred kratkim prepeljali na laško bojišče s francoske fronte.

Dokler se vreme ne izboljša, se ne more pričakovati, da bi se pričele kake večje operacije na Banjšici, ali pa na Krasu. Predno more Cadorna zopet pričeti ofenzivo v večjem obsegu, mora pasti Gabriel, a utrdba stoji kot jek za laško povodenj ter veže avstrijske postojanke med Tolminom in morjem. Morebiti se bo Lahom posrečilo zavzeti to močno goro, toda imeli bodo velikanske izgube. — Predno pa bo Lahom mogoče zavzeti Gabriel, bodo Avstrije močno utrdili drugo obrambno črto.

Učolni koristni za Anglijo.

London, Anglija, 9. septembra. Angleški živilski nadzornik baron Rhonda, je v nekem pogovoru rekel o podmorskih čolnih sledeč:

"V enem oziru je vojevanje s podmorskimi čolni za nas blagodejno. Pomagajo nam mnogo k obdelovanju zemlje in v enem letu bo Angleška v resnici neodvisna od uvoza, kar se tiče poglavitnih pridelkov."

"To se razume. In potem?"

"Nastopiti mora nova Poljska. Avstrija, kakoršno poznamo, mora izginiti. Novi narodi morajo vstati iz razvalin. Avstrijski Nemci bodo združeni z nemško državo, ki bo do ojačili primerno liberalni protipruski element proti Prusiji. Tudi Belgija mora biti izpraznjena in odškodovana."

V nadaljnjem pogovoru je rekel papež:

"Rusija ni nikdar ščila katoliških interesov. Poglejte, kako je ravnala s katoliškimi duhovniki v Ivovski škofiji in slučaj nadškofa Szapitki. Bilo je škandalozno."

"Nemci so vstrelili mnogo duhovnov v Belgiji."

"Gotovo, gotovo. Vojna povzroči povsodi strahoto."

"In Armenija. Koliko škofov in duhovnov je bilo mučenih in umorjenih?" Papež je na to nejevoljno prekinil avdienco, in jaz sem zapustil papežovo knjižnico.

Iz kongresa.

Vojni stroški pred kongresom. — Krediti v znesku petih milijard. — Bolniške postelje.

Washington, D. C., 9. sept. — V kongresu bodo začeli razpravljati o dopolnitvi kreditni predlogi v znesku petih milijard dolarjev. Proračunski odsek je izdelal poročilo, ki ima nad 1000 strani.

To se je zgodilo zastranega, ker nekateri člani kongresa se zdaj ne poznajo resnih potreb in dolžnosti Amerike. Kdor bo prečital omenjeno poročilo, bo zadobil o sedanjem položaju povsem drugačno sliko kot jo je imel doslej. Za signalne službe zahtevajo še nadaljne tri milijone dolarjev tako, da bo za to stvar določenih nad sedem milijonov dolarjev. S to svoto bodo nakupili za ameriško ekspedicijsko v Franciji motorje, telefone in brzojavke ter vse k temu spadajoče potrebščine.

Nadalje zahtevajo:

23.000.000 za maske proti plinu in z desinfekcije strelnih jarkov;

13 milijonov za zdravila in obveze;

6 milijonov za motorne ambulance;

650.000 dolarjev za bolniške postelje.

Generalni kvartirni mojster Sherpe zahteva 450 milijonov dolarjev za transportne stroške.

Francosko bojišče.

London, Anglija, 9. septembra. Zgodaj danes jutraj so naše čete ki drže črto vzdolžno od Villers jugovzhodno od Hargieourt, naskočile in vdrle v nemške zakope na fronti več sto jardov. Vjeli so večje število Nemcev.

Tudi v bližini Gavrelle in vzhodno od Vermelles so Angleži zavzeli nekaj nemških zakopov.

Nemška artilerija je ponoči obstreljevala angleške postojanke okoli Westhoek. — V bojih okoli Ypresa so Angleži ujeli 13 Nemcev.

Pariz, Francija, 9. septembra. — Ponoči so Francozi vpriporili več napadov na nemške zakope. Posebno pogosti napadi so bili pri La Roeyere, vzhodno od Rheimsa in pri Maisons de Champagne. Francozi so zajeli mnogo vojnega plena.

Na desnem bregu Mozele so Nemci napadli postojanke, katere so Francozi zavzeli dan poprej. Nemci so bili povsod odbiti.

8. septembra so Francozi ujeli 800 Nemcev. Poizvedovalni oddelki so pri Bois des Fosses našli približno tisoč mrtvih Nemcev tik pred francosko črto.

Na levem bregu Mozele so se nadaljevali na obeh straneh artilerijski boji; infanterija ni posegla v boj.

Nočno poročilo:

Danes jutraj so Nemci po hudem artilerijskem obstreljevanju naskočili na desnem bregu Mozele na fronti treh kilometrov od dveh strani hrib št. 304. Nemci so bili po hudih bojih odbiti.

KOLEDAR

za leto 1918.

Rojakom naznanjamo, da bo v najkrajšem času izšel naš Slovensko-Amerikanski Koledar za prihodnje leto 1918. Glede poučnega in zanimivega čtiva in krasnih slik bo letošnja izdaja presegala vse dosedanje.

Cena je samo 35 centov.

Da ga boste pravočasno dobili, ga naročite že sedaj. Najboljši dokaz, kako veliko je povprašanje po našem Koledarju, je to, da smo morali že dve leti izdati po dve izdaji. Ker bomo letos izdali le omejeno število Koledarja, se na poznejše naročbe ne bomo mogli veliko ozirati.

Naročajte ga pri:

Slovenian Publishing Co., 22 Cortlandt St., New York City.

Švedska v službi Nemčije.

SILJAL NEMŠKA POROČILA V IMENU SVOJE VLADE. — LANSING IMA O TEM DOKAZE. ŠVEDSKA JE IGRALA ZELO SRAMOTNO ULOGO. — ŠVEDSKI POSLANIK V BUENOS AIRES JE PO-

Washington, D. C., 9. septembra. — Državni tajnik Lansing je danes objavil sledeče:

— Državni departament je v posesti nekaterih brzojavk, katere je grof Luxburg, nemški poslanik v Buenos Aires poslal nemškemu zunanjemu uradu v Berlinu in ki so bili, kot moram z obžalovanjem reči, po švedskem posaništvu v Buenos Aires kot lastna poročila naslovljena zunanjemu uradu v Stockholmu. —

Poročila se glase:

19. maja 1917, št. 32. — Tukajšnja vlada je avstrijske in nemške ladje, na katerih se je dosedaj nahajala straža, zopet izročila. Zaradi poravnave v Monte (Protegido) slučaju se je v javnosti izvršil velik preobrat. Vlada bo v prihodnje pošiljala argetinske ladje samo do Las Palmas in ne dalje. Prosim, da se malima parnikoma "Oran" in "Guazo", 31. januar (pomeni: odplul 31. jun.), 300 ton ki se zdaj bližata Bordeaux, z namenom, da premenita zastavo, prizanese, drugače pa se naj potopita brez sledu. — Luxburg.

3. julija 1917, št. 59. — Iz zanesljivega vira izvem, da je nadomestni zunanji minister, ki je notoričen osel in anglofil, izjavil v neki tajni seji senata, da bo Argentina od Nemčije zahtevala obljubo, da ne bo potapljala argetinskih ladij. Ako se zahtevi ne bo ugodilo, se bodo prekinile diplomatske zveze. Priporočam zavrnitev teh zahtev in ako je potrebno, naj se prosi za špansko posredovanje. — Luxburg.

9. julija 1917, št. 64. — Ne da bi izdali kak nagib popuščanja, zavlačite odgovor na argetinsko noto do sprejema novih poročil. Izprememba v ministrstvu je mogoča. Kar zadene argetinske parnike, priporočam, da se jih prisili, da se vrnejo, ali pa potope, ne da bi ostala za njimi kaka sled, ali pa se jih naj spusti skozi. Vse so majhne. Luxburg.

Kakor ima državni departmen dokaze, je nemški poslanik poslal tri brzojavke skozi švedsko poslaništvo v Buenos Aires.

Lansing ni hotel povedati, od kod ima te brzojavke. Med nevtralnimi diplomati je nastala zaradi tega odkritja velika senzacija.

Washingtonski švedski poslanik je izjavil, da švedski poslanik v Argentini, baron Loewen najbrže ni vedel o pošiljavi teh brzojavk; rekel je tudi, da ni noben Šved tako trdosrčen, da bi bil kriv potapljanja parnikov brez sledu.

Nevtralni diplomati so mnenja, da je delovanje švedskega zunanjega ministristva, ki je pošiljalo nemška poročila v Berlin, povod za vojno.

Švedski narod nima drugega pota, kot da odstrani osebe, ki so to zakrivilo, ali pa se javno postavi na stran sovražnikov Združenih držav in njihovih zaveznikov. — Srednje poti ni.

Med tem pa prihajajo poročila, da se uradniki v švedskem zunanjem ministristvu delajo, kot ne bi vedeli o teh brzojavkah ter poskušajo pokazati svetu Lansingovo obljubo kot neavtentično. Dvomljivo pa je švedsko postopanje, ker ni nikakega oficijelnega dementi.

Z napetostjo se pričakuje v diplomatskih krogih izjava švedske vlade. Morebiti bo priznala svoje delovanje in se bo proglasila za zaveznico Nemčije, kar edino more storiti.

Ker brzojavke dajejo navodila za potapljanje ladij, je Švedska zapustila svojo nevtralnost in se javno postavila na stran Nemčije.

Angleška in Francoska sta podvzeli že potrebne korake, da se Švedski zabrani uporaba diplomatskega kablja. Tudi, ako bi Združene države dovolile, da gredo švedska šifrirana poročila iz Amerike, francoske in angleške oblasti ne bodo dovoljevale, da bi prišla na naslovljeno mesto.

Ker se je Švedska navzlic večkratnemu zanikanju sedaj javno pokazala kot zaveznica Nemčije, bodo Združene države iz tega izvajale posledice in bodo v prvi vrsti omejile uvoz žita iz Zdr. držav na Švedsko.

Nevtralni diplomati zatrjujejo, da bo argentinska vlada izročila nemškemu in švedskemu poslaniku potne listine ter ju bo pozvala, da zapustita deželo.

Boji v Afriki.

London, Anglija, 9. septembra. Vrhovni poveljnik angleških čet v Afriki brzojavlja 8. septembra, da so Angleži premagali Nemce in so zavzeli vse nemške postojanke pri Mpandas, 53 milj južno od Mahenge. Angleži sedaj sovražnika sledijo.

Nemške čete, ki so bile pograne iz Tumburu, se pomikajo proti Lwale. Poroča se, da ni nobenega Nemca več v portugalskem ozemlju južno od reke Rovuma.

"GLAS NARODA"

(Slovenian Daily.)
Owned and published by the
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(a corporation.)
FRANK SAKSER, President. LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of Business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Na celo leto velja list za Ameriko \$3.50
in Canada. \$3.50
Za pol leta 2.00
Za četrt leta 1.00
Za šest let 6.00

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izvenredno nedeljo in praznikov.

"GLAS NARODA"
("Voice of the People")
Issued every day except Sundays and Holidays.
Subscription yearly \$3.50.

Advertisements on agreement.

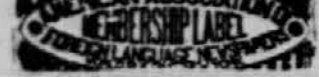
Dopis brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo.
Denar naj se blagoviti pošilja po — Money Order.
Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnje številke
naznači, da hitreje najdemo naslovnik.

Dopisom in pošiljankam navedite ta naslov:

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt St. New York City.

Telefon: 2876 Cortlandt.

I. W. W.

Naslednji članek je posnet iz kapitalističnega lista ter ni vsled tega vsestransko pravičen. Vspričo velikega zanimanja za to organizacijo in zadnje zveze akeije pa se nam je zdelo primerno objaviti ga v skrajšani obliki v zgolj informativne svrhe. Ured.)

Industrial Workers of the World, to je organizacija industrialnih delavcev sveta, je bila najbolj delavna na Zapadu. Iz ust zapadnjaka, William H. Kinga, senatorja iz Utah, prihaja najhujša obsodba te organizacije, kar se jih je izreklo dosedaj.

Senatorju Kingu morajo biti razmere dobro znane ter pozna tudi cilje in metode te organizacije. On smatra nevarnost, ki preti od strani te organizacije, za veliko.

Ko so ga vprašali, kaj tvori nevarnost te organizacije, je odgovoril:

— Morda je ni večje nevarnosti za notranji mir in red v Združenih državah kot je ta peklenska organizacija. Z ozirom na naš standard civilizacije ter krščanske in etične pojme ameriškega naroda je težko razumeti, kako se je mogla ta zlobna rastlina prirasti na naš industrialni sistem. Vendar pa najdemo v naravi čudni paradoksi, da se nasprotja večkrat stikajo.

Po številu ta organizacija ni močna. Ne mislim, da presega nje članstvo 50,000, vendar pa je postalo nje ime vir strahu in groze iz istega vzroka, iz katerega spravi v paniko stekel pes celo veliko ljudsko množico.

Rečem nadalje, da je to izdajalska organizacija.

To ni pretiravanje, kajti ona daje pomoč in podporo sovražnikom te republike. Nje voditelji in člani izjavljajo, da bodo izvršili nasilne čine ter napadli celo temelje vlade in družbe. Na prikrit in javen način napadajo industrialno življenje naroda, da onemogočijo stem vsako vojaško organizacijo, vsled česar bi tej deželi ne bilo moč dati pomoč velikim narodom, ki so združeni v naporu, da branijo prostost ter zatrejo pruski militarizem.

Člani te organizacije se ne zanimajo za vladno ali za katerokoli vladno sploh. Odreka se tudi vsaki narodnosti. Ne poznajo nobene zastave, razen zastavo revolucije. Pripadati nočejo nobeni deželi, odreka avtoriteto vsaki vladi, narodni ali občinski.

Ker pa nimajo nobene zastave in nobene dežele in ker žele strmoglaviti to veliko republiko, store vse, kar je v njih moči, da preprečijo mobilizacijo narodnih virov, razvoj narodne industrije, sestavo armad in grajenje ladij in tako dalje.

Vse kaže, vendar pa se ne more zagotovo reči, da se nahaja več članov te organizacije v nemški službi.

Gotovo je, da imajo številni njih dosti denarja na razpolago, da zabavljajo na to deželo ter obenem odobralno govore o Nemčiji.

V nekaterih sekcijah, kjer so zaposleni Avstrijci, so jih pozvali I. W. W. na stavko ter rabili med drugim tudi argument, da se bo stvari, katere izdelujejo sedaj, uporabilo proti njih rojakom v Avstriji. V številnih slučajih so bili ti pozivi uspešni in posledica je bila, da so izbruhli le resne stavke in resni nemiri.

Oni izjavljajo, da so revolucionarna organizacija ter da jih ne briga vprašanje pravice in krivice. V tej svetovni vojni vidijo priliko, da izvrše svoje načrte glede uničenja vsake vlade in kapitala ter polastitve vsake stvari, ki je telesna ali fizična na tem svetu.

Prav posebno so si prizadevali ustaviti produkcijo bakra in svinca na Zapadu. Vedeli so, da potrebuje ta vlada in z njo tudi zavezniške dosti bakra in svinca.

Vsled tega so navalili na mirne kempe, kjer se je plačevalo visoke plače ter je vladala splošna prosperiteta in s pomočjo vseh mogočih sredstev se jim je posrečilo napotiti tisoče rudarjev, da so zapustili delo, vsled česar so bili rovi zaprti ter so nastale kaotične razmere.

Navajila je ta organizacija tudi na poljedelske okraje, in kjer ni pomagala beseda, je pomagal plamen. Vsaki most, vsaki prekop v naši deželi, posebno pa na Zapadu, je moral biti zastražen z oboroženimi vojaki proti mahinacijam te organizacije.

Če bi imeli ti ljudje zadosti moči, bi razdejali vse mostove, vse železnice in vse ladje.

Ta organizacija je vspricho vseh razmer ogroženje organizirane družbe in vlade. Prav posebno pa je pogubo-

nošno nje delovanje v sedanjih časih in v krizi, v kateri se nahaja naša dežela.

Da se uspešno izvede vojno, morajo biti naša polja produktivna. Naše tvornice morajo delati noč in dan in vsak vir naroda se mora uporabiti na najbolj uspešen način. To pomeni organizacijo, skupnost, kooperacijo, domaći mir po celi širni deželi.

Pri svoji agitaciji uporabljajo besedo "sabotaža". Pod tem razumejo ustrahovanje, nasilje in vsako sredstvo, s katerim upajo doseči svoj cilj.

Oni izjavljajo, da je treba zdobiti kapitalizem potom revolucije in nasilja in da se jim morajo vdati vse industrije celega sveta. Izjavljajo, da obstaja tudi "guerilla" vovjevanje poleg odprtega boja, da se vrši boj med dvema nasprotnojučima si silama, ki mora dospeti do svojega viskega z razdejanjem človeške vlade, organizirane družbe, privatne lastnine ter cele organizacije.

Ta organizacija se ne bori za višje plače in boljše delavske pogoje. Javno izjavlja, da je treba neprestano staviti nove zahteve; da je treba kršiti vse sklenjene pogodbe ter da je treba revolucijo mesto rednega razvoja ter sodelovanja med delodajalcem in delavcem.

To je pač ostra obsodba.

— 000 —

Dopisi.

Large, Pa.

Ker že ni bilo več let nobenega dopisa iz naše naselbine Large sem se torej jaz pripravil malo poročati, v kakih razmerah živimo tukajšnji Slovenci.

Ne morem niti hvaliti, pa tudi ne grajati. Naš premogorov, kateri je last Pittsburgh Terminal Coal Co., obratuje vsaki dan; za služi se pa različno, kot je to menda povsod. Premogorov v Large je že jako dolgo in je ponekod zelo slab, tako da le z veliko težavo in trpljenjem more nakladalec premoga kaj zaslužiti. Rov je tudi precej moker in obdan s prav debelim kamnom. Ljudi je vsak dan opaziti, da odhajajo iz Large. Delo se pa jako lahko dobi.

Naj tudi omenim, da sta odšli prostovoljno v armado dva slovenska mladeniča. Prvi je John Mramor, doma v Leskovcu pri Krškem, imena drugega se pa ne morem spominjati. Sedaj pa je bilo tudi veliko fantov in mož spoznanjih sposobnih, da bodo nosili vojaško suknjo, če bodo vpo-klicani. Mene tudi enako zadene, pa za enkrat so nas opustili, kdor ima ženo in otroke.

Sedaj pa še nekaj drugega. Naznamjamo vsem slovenskim rojakom širom Amerike, da se je sem-kaj priklatil v mesecu aprilu tega leta iz Sharona, nek mlad fant. Ta malovernež je oropal v so-sednjem Farrellu pošteno ime ne-ke gospiče s tem, da je vzel z njo ženitovansko dovoljenje ter ji obljubljal srečne in medene tedne in leta. Ko je pa prihajal čas, da bi imel stopiti z omenjeno gospi-čo pred oltar, ga je pa tako pre-strašilo, da je dan pred poroko spravi v žepe svoje predmete in rekel svoji nevesti, da gre kupit kokoši za "ohcet". Ni pa šel po kokoši, ampak naravnost na Large. Tukaj se je pa delal jako potnega in žalostnega in je tudi nam nesramno lagal, da je šel po kokoši in da si je izposodil konja v livery stable. Ko pa je na potu hotel prekoračiti progo Erie železnice, da je v tistem hipu pridrvi obojni vlak in da je lokomo-tiva zadela konja v sprednji del, on pa da je odskočil raz voz.

Konj je bil pri priči mrtev in voz razbit. Zdjaj da se ne upa več iti v Farrell in da če mu jaz in moja žena ne dava pomoči, da se bo "ferderbal". Tako sem mu obljubil, da je lahko v moji hiši in da mu bova že pomagala, kar je v na-jini moči. Tako je začel življenje na Large. Delo je dobil z menoj kot nakladalec premoga, ali kma-lo ga je začel strašno jaram žu-liti. Kako je vedel in znal, se je izgovarjal, da je ostal od dela. Ko smo ga vprašali, zakaj tako rad doma ostaja, je začel nesramno preklinjati delodajalce, premogor-ove, Large in okolice. Potem se je začel posluževati tudi igralnih kart in kupoval močno žganje, da je z njim opojil Slovence in Ma-džare ter jih potem ogoljufal za njih denar. Ni mu še vse to za-do-stovalo, začel se je posluževati tudi tatvine. Prvo avtočelo \$3 je ukradl gospej Lizie Brank. Domov gredoč je našel v travi ležečega in pijanega nekega rojaka in mu je ukradl \$20. Čez par tednov za-tem je ukradl v moji hiši rojaku Johnu Severju, kot zatrjuje, \$7. Ko pa nismo imeli dosti dokazov, nismo mogli s strogostjo nastopi-ti, samo sumljiv se je nam videl; kdor pa je videl, je rajši omolal, kot da bi nam naznanil, samo da ni imel nepotrebnih silnosti. Ob-čudni se je tako, da smo ga v svo-

iz obeh Kansas City.

Namenil sem se nekoliko po-ročati o tukajšnjih naselbinah. Kar se tiče druginje, je, mislim, povsod enako. Pa zato vseeno napre-dujemo, kar smo tudi pokazali na Labor day, da še ne pomnita oba Kansas mesta, namreč, da se je 87 unijskih organizacij preko 13,000 oseb obeh spolov vdeležilo parade in potem piknika v Fairmount parku, kjer so govorili razni go-vorniki. Najbolj zanimiv pogled je bil na novo organizacijo usluž-bencev pouličnih železnice, kjer so delavci dobili stavko dne 10. av-gusta t. l. Take stavke še ni bilo, kakor je bila ta. Devet dni se ni pokazal noben voz na ulico. Prišli so stavčikarji iz New Yorka, Chi-caga in St. Louisa, pa jim ni bilo dovoljeno pokazati se na ulico, ker je vse mestno ljudstvo simpa-tiziralo s stavkarji ter jim pomo-glo do zmage. To je bil dokaz, kaj da ljudstvo lahko naredi, ako je složno. Družba e je vedno upira-la; slednjič se je vendar moral-a podati, ko jo je mestni odbor pri-moral. Prej je bil mož plačan, ko je pričel delati, po 19 do 20¢ na uro in je moral dva ali trikrat na dan iti na delo. Ti ljudje so bili primorani se zoperstaviti, ker s tako plačo ne more danes človek živeti, posebno ako ima družino.

Kar se tiče drugih delavskih razmer, se še precej dobre. Dela se prilično povsod; plača se pa, kakor je človek; če je organizi-ran, dobi več, ako pa ni, mora biti zadovoljen s tem, kar dobi. Čim hitreje se bomo organizirali, to-liko bolje bo za nas.

Poročevalce.

Ultimatum finskega senata.

London, Anglija, 9. septembra. Rusko časopisje poroča, da je se-vo, v kateri zahteva popolno lo-stavil finski senat zakonsko osno-vo, v kateri zahteva popolno loči-tev od Rusije.

To zakonsko osnovo so izročili finski ruski vladi kot nekaj ulti-matuma.

Ultimatum finskega senata.

London, Anglija, 9. septembra. Rusko časopisje poroča, da je se-vo, v kateri zahteva popolno lo-stavil finski senat zakonsko osno-vo, v kateri zahteva popolno loči-tev od Rusije.

Ultimatum finskega senata.

London, Anglija, 9. septembra. Rusko časopisje poroča, da je se-vo, v kateri zahteva popolno lo-stavil finski senat zakonsko osno-vo, v kateri zahteva popolno loči-tev od Rusije.

Pismo iz ujetništva.

Nerehta, 8. maja 1917.

Dragi prijatelj:
V prvi vrsti, ko Ti pričem pi-sati. Te prav lepo prisrčno po-zdravim kot svojega nekdanjega prijatelja.

Dragi Jože, nahajam se v Ru-siji v ujetništvu; zdaj se teče tre-tje leto. Zdjaj Ti hočem popisati, kako je bilo z menoj.

Takoj spočetka sem šel v vo-jno in sem bil dvakrat ranjen. En-krat mi je šla krogla skozi nogo, drugi pa skozi roko. Nekoliko tednov sem bil v bolnišnici in sem bil potem zopet poslan v vojno. Takrat pa so nas obkolili in vjeli. Tedaj je bil z menoj tudi Sever-jev Francej; bil je z menoj pri isti kompaniji; tudi on je bil enkrat ranjen na glavi od srnapala.

O, dragi Jože, ne morem Ti vsega opisati, kako je bilo. No, saj mislim, da si gotovo kaj čital v časopisih, kako mučenje je bilo z nami.

Severjev Francej je bil z menoj 6 mesecev, ravno tako tudi Pav-ličkov Tone. Bili smo v vojašni-cah, potem pa so nas razposlali na razne strani. Jaz delam pri telefonu; postavljamo nov tele-fon. Severjev Francej je pri fabri-kantu in skrbi za konje; tudi Pa-ličkov je pri fabrikantu. Tudi skupaj nismo; oba sta oddaljena od mene 45 kilometrov. Pisal sem njima že večkrat. Pisal sem tudi mojemu bratu Jožetu v Ameriko, toda od njega ne dobim pisanja.

Od doma nisem dobil prvo leto nikakega pisanja; sedaj pa več-krat dobim in mi pišejo, da je moj brat Jože dobil moja pisma v A-meriko, toda do mene ne pride nobeno pismo. Pavličkov je dobil od svojega brata iz Amerike že dvakrat denar; prejel je tudi nje-govo pismo.

Tudi moj brat Tone je ujet v tej deželi in si piševa večkrat: moj mlajši brat Lojze je tudi pri vojakih in oba strica. Tudi Tvoj brat Tone je vojak. Meni so po-slali Tvoj naslov in zdaj Ti pi-šem.

Prosim Te, odpisi mi, kako se imaš tam, ako si zdrav in kako se kaj tam zasluzi. Če kaj več za mo-je brata, pošlji mi njegov na-slov in še katerega drugega mo-jeja tovariša, da jim bom pisal.

Jaz sem zdrav in, hvala Bogu, imam se še precej dobro. Sedaj Te še enkrat lepo po-zdravim in sploh vse Tvoje brate in tovariše ter Boštjanovega Franceja in Podlipca iz Dobe.

Z Bogom!

Tvoj prijatelj

Ivan Kraine.

To pismo nam je poslal rojak Joseph Skerl, Box 113, James City, Pa., in prosil, da mu piše brat njegovega prijatelja Iv. Krainea.

Tobolsk, zgodovinsko me-sto prognanstva.

Prognanstvo prejšnjega ruske-ga carja Nikolaja in njegove dru-žine v Tobolsk, Sibirija, je zna-menita ilustracija nemškega pre-govora, "da kdor drugim jama koplje, sam vanjo pade."

Mesto Tobolsk je zgodovinsko zvezano s sistemom političnega prognanstva, s katerim je pričela rodbina Romanovčev. Prvi prognanec, ki je videl Tobolsk, pa ni bilo človeško bitje, temveč zvon, s katerim se je zvonilo v Ugliču Jaroslav, v času umora Dimitrija, ruskega prestolonaslednika. Zvon je poslal v prognanstvo car Boris Godunov, ker je baje povzročil smrt princa in njegov glas naj bi nikdar več ne spominjal Rusov na to žaloigro.

Skozi Tobolsk je šel vsemo-gotni ruski general in državni mi-nister, princ Aleksander Danilovič Menčikov, ki je umrl leta 1729 v prognanstvu v Berezovu, Sibirija. Sovražnica esarice Ane, princezinja Dolgoruki, je tudi šla skozi mesto kot prognanka.

Za časa vlade carice Elizabete je videlo mesto sovrážnega kneza Ernesta Birena iz Kurlandske in pozneje Birenovega sovrážnika, grofa Andreja Ostermana, carske-ga ruskega kancelarja, ki je do-spel v verigah s svojo družino na pot iv Berezov, kjer je umrl le-ta 1747.

Sedaj pa se človeku vsiljuje vprašanje, kaka presenečenja so prihranjena v Tobolsku za pre-jšnjega carja in njegovo družino? matum. Ruska vlada je vstavila več finskih časopisov. Spora, ki je nastal med Finko in Rusijo, ne bo moglo tako steno piti.

Neprava Ester.

II.

Pariz, 12. aprila.

Prišla sem. Res, da ne vem prav, kaj delam tu, tda prišla sem.... Mina je hotela tako zaradi moje časti. Rekla mi je, da je še čas kaj ukreniti, da se prepreči hujše zlo... Ko bi me vsaj spremljala, ko bi mogla napraviti z njo ta obisk, pred katerim me je groza.... To-da sama sem tukaj v tem mestu, kjer se moje ime imenuje že šest mesecev s sramoto....

III.

13. aprila.

Kje stanuje Balzac? Kako naj to poizvem? Danes zjutraj sem se napotila k njegovemu založniku ter tam povprašala. Uradnik mi je rekel: "Kdo ste?" in ker si nisem upala povedati svojega imena, mi je odgovoril sirovo:
— Ah, torej kaka upnica? To-rej dobro, če vas kdo vpraša za Balzaca naslov, recite mu, da ga ne veste.

Odšla sem.... V mojem hotelu ne poznajo niti imena tega gospo-da. Ni tako slaven, kot mi je zatr-jevala Mina.

In vendar so njegovi romani po-vseh knjigarnah. Nocoj sem videla "La Torpille" v Palais-Royalu in zbežala sem ter se skrila. Vedno se mi dozdeva, da me šetaleci sum-ljivo gledajo, da so me spoznali na ulicah.

IV.

15. aprila.

Slednjič vem. Balzac: v Jardies Sevres, na cesti v Ville-d'Avray, poleg železniške arkade.

Jutri zjutraj pojdem zarana, za-to da ga prav gotovo dobim do-ma.

Ah, ali bom imela dovolj pogu-ma?

V.

16. aprila popoldne.

Ne vrjamem, da bi se bili nor-čevali z menoj, toda kakšen ču-den obvek je ta pisatelj!....

Ob sedmih sem sedla pri Carrou-selu v omnibus, ki pelje v Sevres in dala sem ustaviti ob arkadi pri Ville-d'Avray.

Našla sem hišo brez težave. Le-ži ob vnožju ravno sredi grica, pod parkom, proti poldnevni, pred krasnim razgledom. Povsod gaji lesovi, doline. Jutranja megla je bila tako sveža in tako mehka, da sem se čutila vso pogumno ter sem se odločila, da bom hrabra, ko sem pozvonila pri ograji.

Služabnik mi odpre.

— Gospod Balzac?

— Gospod se je pravkar vlegel.

— Je li bolan?

— Ne, milostljiva. Gospod gre spat vsako jutro proti osmi uri.

Gospod dela ponoči.

Res, ne morem verjeti, da se je norčeval z menoj.... V Parizu ne vidi človek normalnega življenja.... Vsi ti Francozi so taki originalni....

— Milostljiva se lahko vrnete ob šestih zvečer, je nadaljeval slu-žabnik, če milostljiva ravno ho-čete videti gospoda.

Pridem torej, toda ta dan pričakovanja mi gre na živce in ni jemlje vso mojo energijo. Sedaj me je strah, zmučena sem od ne-strpnosti in slutenj.

VI.

16. aprila zvečer.

Če dogodki tega dneva niso sa-mo sanje, potem gotovo zblaznijo ali pa umrjem na tem. Sama sebe ne razumem, kako da imam po-gum, da pišem o tem, kar sem do-živela; toda kaj zato, saj pišem kot stroj, slepo, v možganih pa mi šumi, da se mi pamet meša.

Prišla sem k temu človeku ob šestih, tako se mi dozdeva.... Ne vem več.... Ah! Zakaj mi je dala Mina čitati te strani, ki bi jih morda ne bila spoznala! Zakaj se usoda zaletava tako srdito v mojo glavo! Ah, jaz reva, jaz reva!

Služabnik me je vrazil, koga naj naznam.... Dala sem svoje ime; upala sem, da bo tako Balzac takoj vedel, v kakšni zadevi pri-hajam.

Kakih pet minut sem ostala sa-ma v predstobi, kjer ni bilo nobe-nega stola. Štiri stene so bile bele in prazne in na mahu je nekdo zaplaval z oglom: — Tukaj Dela-ciozova freaka.... Tukaj Rude-jev relief.... Tukaj Gobelin....

Ne vem, kaj še vse.... Prišlo mi je na misel, da se nahajam pri blaznežu.... Toda ne.... On ni blazen. Jaz sem blazna nocoj. On ima prav, on ima vedno prav. Nekdo je odprl vrata, napravi-la sem tri korake, nikogar nisem videla.... In nenadoma mi je za-kril strahovit glas iz notranjosti te sobe:

— Kdo vam daje pravico, go-spodična, da si nadevate ime "E-ster Gobseck"?

Ah, ta glas! Še sedaj mi odne-va v moji ubogi zmedeni glavi....

Dvignila sem oči. Pred menoj je stal človek, debel in ostuden in vendar krasen, z dolgimi ravnimi lasmi, kakršne nosijo ruski stu-dentje, kakor sem videla. Stal je za pisalno mizo, na kateri je bilo gotovo deset tisoč papirnih listov, bolj zmešanih, bolj razemetanih nego so morski valovi, in preko tega oceana me je gledal s črnimi punčicami, ki so žarele tja do me-ne, dasi je bil obrnjen s hrbtom proti dnevni svetlobi.

— Ah, gospod, sem zasepetala skoraj omahujoča.

Besede so mi skoro na ustnicah. Udaril je s pestjo ob les pisalno mize ter ponovil nekočkrat:

— Kdo vam daje pravico? Kdo vam daje pravico?

— Ne vem več, kako sem na-šla tedaj potrebno moč za to a po-srečilo se mi je, da sem zasepe-tala:

— Gospod, jaz sem Ester Gob-seck.

Sklonil je celo svojo truplo na-prej, me uklonil s pogledom, ki ga nisem mogla vzdržati ter se glasno zakrohotal, da so se stresle stene, kot da se je razletela bomba.

— Vi? je dejal. Vi! Ester Gob-seck!

Upognila sem glavo.

— Gospodična, je nadaljeval mirneje, ta šala je obžalovanja vredna. Če mi hočete prikriti svojo identiteto, svobodno vam. Nadenite si pseudonim, ali ne ime-nujte se, toda ne ukradite imena neki drugi! Ime je najsvetejša last, ki jo ima človeška oseba.

S tresočo roko sem razgrnila svoj prtič, ki mi služi kot listnica ter mu pomolila svoj potni list, kjer je bil moj natančen popis.

— Vzemite v vrednost, gospod. Papirji so podpisani od župa-na....

Čital je in čital ter ponavljal v enomer: "Čudno.... prečud-no.... neverjetno. Potem me je dolgo gledal, in kakor sem bila poprej bleda, sem vsa zardela.

— Vse v redu, je dejal sled-njič. Ne da se nič reči. Vi ste E-ster Gobseck.... pa naj se zdi še to tako čudno.

Zmečkal je neki papir, ki ga je vrzel v koš, sedel, se hipoma ok-renil k meni ter nadaljeval:

— Torej mi boste pa takoj dali pojasnilo, ki mi je potrebno. Iz česa je obstojalo pohištvo vaše spalnice, ko ste vstopili v Opero kot mala plesalka?

— Mala plesalka! sem vzkligni-la ogorčena. Toda, gospod, jaz ni-sem bila nikdar mala plesalka! — Jaz sem filozofinja Fichtejeve so-le.

Srdito je vnovič udaril ob les pisalne mize.

— Gospodična, ponavljam vam, da je ta šala neumestna. Eno ali drugo: ali vi niste Ester Gobseck (in to je bilo moje prvo mnenje), ali pa, če ste Ester Gobseck, po-tem ste "La Torpille".

— La Torpille, to sem jaz! sem zajecjala prestrašena.

— No, seveda! In La Torpille ni filozofinja Fichtejeve šole!

Po kratkem molku je vstal, iz-ternil svojo roko v smeri proti meni ter mi povedal grozovite stvari, ki jih hočem skušati zapi-sati, če imam še dovolj moči za to. Avtoriteta njegovega glasu je bila toliko, da ga nisem trenutek prekinila.

(Koniec prihodnjic).

VABILO NA VESELICO,

piknik s plesom in saljivo pošto,

kojo prirede slov. društva

"Mednarodna Zveza" SNPJ.,</

Jugoslovanska Katol. Jednota

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minn
sedež v ELY, MINN.

GLAVNI UREDNIKI:
Predsednik: **MIHAEL BOVANŠEK**, R. F. D. No. 1, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: **LOUIS BALANT**, Box 106 Pearl Ave., Lorain, Ohio.
Glavni tajnik: **JOSEPH PISHLER**, Ely, Minn.
Glavni blagajnik: **GEO. L. BROZICH**, Ely, Minn.
Blagajnik N. S.: **LOUIS COSTELLO**, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:
Dr. **JOSEPH V. GRAHEK**, 843 East Ohio Street, Pittsburgh, Pa.

NADZORNIKI:
JOHN GOUZE, Box 105, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 9641 Avenue "M", So. Chicago, Ill.
JOHN VARGA, 5126 Natrons Alley, Pittsburgh, Pa.

FOROTNIKI:
GEO. J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
MAT. POGORELC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.

GOSPODARSKI ODBOR:
JOSEPH PLAUTZ, Jr., 432 — 7th St., Calumet, Mich.
JOHN MOVERA, 483 Mesaba Ave., Duluth, Minn.
JOHN RUPNIK, Box 24, S. R., Delmont, Pa.

ZDRAVEVALNI ODBOR:
UDOLF PERDAN, 6024 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio.
FRANK SKRABEC, Stk. Yds. Station RFD. Box 17, Denver, Colo.
FRANK KOČEVAR, Box 386, Gilbert, Minn.

Vsi dopisi, tiskajoči se uradnih zadev, kakor tudi denarne pošiljke, naj se pošljejo na glavnega tajnika Jednote, vse pri-
tožbe pa na predsednika porotnega odbora.
Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bo-
odstalo.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA".

Zlatarjevo zlat.

Historična povest iz 16. stoletja.

Spisal Avgust Senoa.

(Nadaljevanje).

"Prav ste rekli, bote Andrej", razsrdi se Frejevka, odkod je do-
bil novce? Naj vama povem. Za-
pravljaj je zlato in vrag — poma-
gaj mi sveti Blaž! — in vrag mu
ga je nosil. Bil je črnašolec, tako
je."

"Oh, oh!" začudi se Šafra-
nička.

"Za vruga je imel zlata!" za-
namfira gospodar Andrej in si
pogladil trebuh. "Slavni magi-
strat je vele vloniti v njegovo
predajalno. Ali kaj so našli? Tri
rjave brivice, dva lonca zanjje ma-
sti in staro steklenico. Zlata ni
bilo celo nič."

"Glej, Andrej, zatelehana gla-
va", razjedi se Šafraničica, "ali
nisi slišal, kaj je rekla bote Fre-
jevka, da je bil črnašolec?"

"Da, da draga žena! Bil je čr-
našolec."

"In lopov in goljuf je bil in
koniec!" konča Frejevka. "Samo
malo žganja še prosim. Ha, ta gre-
je! Hvala! Zima je takšna, da bi
človeku odpadel nos. Z Bogom,
bota, z Bogom, bote! Da, naj se
enkrat povem", obrne se še pri-
durih, "lopov je bil. Siroto Doro,
kako jo je osramotil, poštono de-
vojko. In mladi gospodič Grego-
rijane — fina roba, e? Pustiti
dekleta tako, kakor čušo, kada-
je prazna. Ti možje, ti možje —
živi greh so — a mi uboge si-
rotice!"

"Da, možje so živi greh!" po-
kima Šafraničica.

"Živi greh!" odzove se pokor-
no tudi Šafraničica in vzdihne prav
globoko.

Cevljarija je popihla dalje po
mestu, da si nabere novih novic.
Na ulici naleti na dolgina Ju-
rija Garuca, ki je stal sredi ulice
in nemilo razbijal po bobnu, a o-
koli njega se je zbirala živahna
mladina in spoštovani meščani. —
Prejevka se ustavi ter posluša,
kako Garuc v imenu slavnega
mešnega urada vsem in vsako-
mur daje na znanje, kako se bo
jutri svečano umestil novi velmož-
ni gospod ban in da je o stro pre-
povedano na ta dan metati smeti
ter izlupati razne nesnažne vode
skozi okna, kakor je to navada
v plemenitem mestu, ker bi se na
ta način prav lahko pokvarila in
omešala dragocena oblačila gos-
pode in velikašev.

Prišel je peti dan meseca sve-
čana leta 1578. Po zagrebških uli-
cah je vrela množica ljudstva vi-
sokoga in nizkega rodu. Puške so

pokale in zvonovi so zvonili. Kaj
se je brigalo ljudstvo za sneg?
Vsa okna so bila polna gledalcev.
Puške so pokale in zvonovi so
zvonili naprej in naprej. Nakrat
se je slišala govorica, da gre ban.
Pri kamenih vratih je stala mest-
na gospoda; debeli Teletič je držal
pozlačene mestne ključce, Andrej
Šafranič kot ud mešnega
sveta je stražil zastavo s tremi
stolpi, a stali so zraven tudi mo-
stri s svojimi zadržkami, oblečeni
v narodno obleko in držeči pali-
ce z zlatimi jabolki. Med nji-
mi je koracal sem in zopet tja gos-
pod Nikolaj Kaptolović, opasan
s kratko sabljico, ki je vedno kaš-
ljal in zase ponavljal latinski na-
govor. V družbi meščanov je stal
tudi mojster kovaške zadruge
Blaž Štakor in poleg njega prav-
zamišljen Ivan Jakopović, posla-
nece mesta Zagreba.

"Gospod Ivan", obrne se Blaž
Štakor, ki je obenem bil tudi klju-
čavničar, proti Jakopoviću in ga
smeje z laktom, "glejte, kako vse
kliče in kriči. Vse je veselo, kakor
ob največjem prazniku v letu.
Jaz ne vidim dobro v ti kalni vo-
di. Za Boga, povejte mi kot pa-
metna glava, ali je ta dan ključ
k boljši sreči?"

"Hm", odgovori Jakopović,
"kdo ve, kaj bo jutri. Počakajva,
da vidiva. Pameti je treba na
vsak način, seveda in sloge tudi,
sloge!"

"Da, tako je! Jaz menim, gos-
pod Ivan, paziti je treba. Gledati
je pametnega dolžnost, ker tisti,
ki se zadnji smeje, se smeje naj-
bolje."

Štakor je izgovoril te besede
zelo resno.

"Ban pride, ban pride!" raz-
legalo se je med ljudstvom.

Trobente so se glasile in bobni
bobnali.

"Živio ban!" klicalo je ljud-
stvo.

In približal se je sprevod Ka-
menim vratom. Najprej je jездil
na ognjenem vranecu gospod po-
notar Mirko Petec in držal v roki
rdečo svilen zastavo, na kateri
so bili grbi Dalmaeje, Hrvatske
in Slavonije. Za njim je jездilo
sto banjevih konjenikov v modri
narodni obleki (dolani). Za temi
so bili vrstni poslanci županij
in mest pod svojimi zastavami.
Tudi oni so sedeli na konjih. Za
poslanci je na konjih prikorakalo
deset trobentačev in deset bob-
narjev z velikimi pernatimi šopi
na klobukih. Njim je sledil ste-
kleni voz s cesarskima konisar-
jema, a takoj za njima novi ban
Nosil ga je ognjen belec, ki je
imel črno zvezdo na čelu. Griva
konjeva je bila dolga, v nji so bi-
le vpletene zlate vrvice. Na prsih
je imel oblast dragocen kamen,
v katerem so bile vrezane zlate a-
rabeske črke. Na konju je bila po-

grnjena risova koža. Živo je belec
zibal glavo, prevzetno je postav-
ljal noge na tlak.

Ban sam je bil majhen, čokat
človek. Lice je imel okroglo, re-
kel bi leno. Rumena brada je pa-
dala na prsi, nad praznimi, sivimi
očmi pa so štrleli gosti obrvi. Ju-
naške zunanjosti in vedenja ni
bil. Ko se je vsedel na konja, spu-
stil se je leno v svoje visoko sed-
lo, kakor bi mu bila vsa ta slava
zoperna; samo včasih je ponosno
dvignil glavo, kakor storijo tako
navadno ljudje, ki zasedajo viso-
ka častna mesta, a imajo male
pameti. Oblačilo je nosil hrvats-
sko. Na glavi mu je sedela okrog-
la in svetla čelada z zlatim kin-
čem, a vrh čelade je trepetala be-
la in rdeča perjanica. Na prsih
je svetlikal železen in z zlatimi
žebelci okovan oklep, po oklepu
pa je rožljala kolajna s sliko ce-
sarja Rudolfa II. Meč in pas sta
bila fino okovana s srebrom, a čez
hrbet mu je padala medvedja
koža.

Čudno se je ta mali rujav o-
klopnik ločeval iz sijajne jate bo-
gatih velikašev, ki so na konjih
sledili banu. Kečlevič, Bakaci,
Draskovič, Malenič, Gregorijan-
ci ter drugi korenjaski hrvatski
junaki, vsi osuti z zlatom in dra-
goenim kamenjem, so obračali
nase oči radovednega ljudstva.

Pred kamenimi vrati se ustavi
ban. Sodnik stopi naprej in mu
poda zlato ključce, a v krog okoli
bana stopi pred slavljence bledi
in tresoč se dolin Nikolaj Kap-
tolović. Dvakrat pokaslija, trikrat
se pokloni in začne v jeziku slav-
nega Cicerona:

"Magnifice, egregie, spectabilis
domine bane! Ko je nekoč v sta-
rih naših slavni junak Herakel
stal na razpotju, kazala sta se mu
dva pota; eden lagoten je držal
po bujnih, plodnih poljanah, a
drugi je bil strm in s trujem po-
sut in je držal na visok hrib —"
Nemirno začne Ungnad trepe-
tati z očmi.

"— visok hrib", ponovi Kap-
tolović nekako zmeden. "Buja po-
ljana je bila pot razkošnosti, a na
strmi vrh je držala pot kreposti.
Pa vprašam, gloriose prorex no-
ster (slavni podkralj naš), kdo je
bil ta Herakel? Ali je sploh treba
vprašati, ko gledam tvoje vzviše-
no telo, tvoje temno junaško
oko? Ali je treba vprašati, da je
šel Herakel po strmi poti krepo-
sti, ko smo videli vsi na svoje oči,
kako se je tvoja velemožnost na
to našo staro brdo vzpenjala?"

Ungnad ni bil poseben prijatelj
latinsčine, a toliko je razumel,
da je po okinčanem nagovoru postal
iz malega človeka velikani, da je
dobil mesto sivih nakrat črne oči.
Da bi se mogel le še dalje vzpo-
njati po strmi stezi zagrebške kre-
posti, odreže se kratko:

"Bene, bene!" (Dobro, do-
bro!)

Nato vzpodbode konja in pohiti
s plemstvom naprej.

Nesrečni Kaptolović obstoji z
odprtimi ustmi, dokler ga ljudska
gučica ne porine v gornje mesto.

Pred poslanstvom zagrebškega
kapitlja, pred zbornico hrvatske
gospodke in plemstva položi ba-
ron Ungnad desnico na sv. evan-
gelij in zapriseže narodu, da bo
branil njegove pravice.

Trikrat ga dvignejo kvaku,
klicaje: "Živio ban!"

In Hrvatska je imela svojega
bana.

Ungnad je začetkom začuden
gledal, kaj se godi, ker se ni bil
nikdar videl ali doživel kaj tak-
šnega; toda ko so slavni stanovi
začeli voliti druge velemožnece,
ko so najprej Stefana Gregori-
janca izvolili podbanom, ko se je
v obširnih latinskih govorih jelo
razkladati, kako se ima popraviti
sreča tužne domovine, začne ban
zdehati ter reče svojemu častniku
Melhijoru Tompi:

"Lačen sem. Jutri lahko nada-
ljujemo, za danes je dosti!"

Veselo klicanje se razide plem-
stvo v svoja stanovanja.

"Zmagali smo!" slišalo se je
povsod. "Gregorijane je po-
ban!"

Dobre volje in glasnih grl se je
veselilo ljudstvo okoli počenega
vola na Harmici; še veseleje se
je zabavala gospoda po dvorih.
Okoli gospoda stolnega pročta
Želničkega je bila danes zbrana
izborna družba. Na prvem mestu
je sedel novi podban — temni
Stefan Gregorijane: v bogati ob-
leki iz črne svilne; ob pasu je imel
sliko sabljico. Bil je danes izvan-
redno vesel, vsaka žilica mu je
igrala in oči so se mu svetile. Po-
leg njega je sedel blagajnik Miha
Konjski, sodnik Blaž Pogledič,
kanonika Šipak in Vramec in
druga plemenita gospoda. Čudno
je bilo, da je za isto mizo sedel
tudi mestni sodnik Teletič, notar
Kaptolović in Matija Vernič. Mo-
dri Želnički je zbral meščane ter
velikaše, da bi se vendar enkrat
ponirili med seboj.

Na veliki mizi se je kadilo pe-
čeno jagunje. Iz visokih steklenih
vrvcev se je blestelato zlato, hrvats-
ko vino. Brezozirno je gospodi
teklet jezik, trkalo se je, pervalo in
salilo. Samo Stefan Gregorijane
je govoril malo, a pil mnogo. Ne-
krat se oglasi Gregorijane:

"Glejte lepo jagunje, voda mi
prihaja na jezik, ko je gledam!
Tako se je nekaj godilo nekater-
nikom, ko so gledali moj Medved-
grad; ali zdaj je ti litaniji —
amen."

"Za Boga, gospod!" začne ga
miriti gospodar in pogleda me-
ščane.

"Dobro, dobro, prečastiti!"
odgovori podban, "hočem biti mi-
ren. Ali, prečastiti prijatelj, glej-
mno nas je, a jagunje je malo;
jaz sem vražje lačen, tako da bi
požrl celi Zagreb. Čemu nisi rajši
spekel posteno tele, ko jih ima
Zagreb vendar dovolj? Kaj ne,
gospod sodnik Teletič?"

"Hvala Bogu, da ni volkov v
našem prostem mestu!" zavrne
jezno mestni sodnik.

"Gospoda, nehaite!" poskoči
Vramec. "Ne zastrupljajte si zla-
ti dar božje roke s strupom mr-
nje. Mirujte!"

"Da, prav je, prijatelj moj!"
nasmeje se Gregorijane. "Jejmo
in pijmo! Pa moj nož je top! Ej,
mestni sodnik, posodite mi vašo
sabljico, da razrežem jagunje; za
drugo vam ta treska itak ne ko-
risti! Dajte mi jo! A vaš slavni
poet Kaptolović naj jagunjetu go-
vori grobni govor!"

"Ha, ha, ha!" zasmejejo se
plemiči.

"No, dajte sabljico! Dajte, Te-
letič moj!" in podban se dvigne.
"Čprav je malo, vendar je
ostro," dvigne se tudi mestni so-
dik.

"Za Boga, gospod!" začne ga
miriti gospodar in pogleda me-
ščane.

"Dobro, dobro, prečastiti!"
odgovori podban, "hočem biti mi-
ren. Ali, prečastiti prijatelj, glej-
mno nas je, a jagunje je malo;
jaz sem vražje lačen, tako da bi
požrl celi Zagreb. Čemu nisi rajši
spekel posteno tele, ko jih ima
Zagreb vendar dovolj? Kaj ne,
gospod sodnik Teletič?"

"Hvala Bogu, da ni volkov v
našem prostem mestu!" zavrne
jezno mestni sodnik.

"Gospoda, nehaite!" poskoči
Vramec. "Ne zastrupljajte si zla-
ti dar božje roke s strupom mr-
nje. Mirujte!"

"Da, prav je, prijatelj moj!"
nasmeje se Gregorijane. "Jejmo
in pijmo! Pa moj nož je top! Ej,
mestni sodnik, posodite mi vašo
sabljico, da razrežem jagunje; za
drugo vam ta treska itak ne ko-
risti! Dajte mi jo! A vaš slavni
poet Kaptolović naj jagunjetu go-
vori grobni govor!"

"Ha, ha, ha!" zasmejejo se
plemiči.

Zastonj čaj za poskušnjo.

IS ČUDODELNIH RASTLIN zvezna so-
zastopnica zdravila klicajo — **FATHEE**
MOLLINGERJEVA GLASOVITEGA RAS-
LINSKEGA ČAJA — Ako imate revmatičen
sustav, neko kži, neredni želodec, glavobol, ne-
rad v ledih ali jetrah, polžite na dopolniti svoje
ime in prejeli boste brezplačni zavetek. Nalov:
MOLLINGER MEDICINE CO.
21 Mellinger Building
14 East Park Way (N. S.)
Pittsburgh, Pa.

nik, "lahko bi se urezali!"

"Sabljo daj!" zakliče Stefan
jazno. "Čemu je van kramarjem
sablja?"

"Kramarji vam bodo že še po-
kazali!" razjezi se Vernič.

"Kaj! Ho, ho! A tako? Glej,
glej! Se kričati si upa nad menoj
na zagrebška zalega? Ne veste,
da sem poban? Silo, kladivo, igla
— to je za vas reveže!"

"Stefan!" prime ga Konjski za
rokav.

"Ah, kaj, Stefan!" otrese se
podban. "Da, vzkipela mi je sree.
Zdaj sem jaz gospodar, zdaj ho-
čem jaz te kramarske lopove kri-
žati po svoji volji; da, zapaliti
hočem ta luknjasti ošinjak za vse
njihove grehe!"

(Dalje prihodnjič).

Nemci mečejo strupen sladkor.

Montebeliard, Francija, 7. sept.
Nemški letalci se vedno mečejo iz
aeroplanov strupen sladkor, ki je
lepo zavij v papir. Tudi med člo-
kolado mešajo strup in jo mečejo
v francoske vasi in mesta. Franco-
ska vlada je izdala strogo svarilo
proti vživanju takega sladkorja.

Kje je Nemec?

POZOR, FARMIE!

V Rome, N. Y., so na prodaj
lepe farne na lahke obroke. 127
akrov dobre zemlje, 90 akrov iz-
čiščenih, da se lahko takoj orje
in ostalo je šuma. Na farmi je hi-
ša z 10 sobami, hlev in vse dru-
go dobro urejeno gospodarsko
poslopje, 8 krav, 2 konja, 2 svinji,
2 teleta, 60 kokoši in vse polje-
delsko orodje. Dobra voda, ki te-
če skozi farno, dovolj sadnih dre-
ves jabolk in hrusk. Nahaja se
blizu mesta, šole in cerkve. Cena
\$3500, \$1200 se takoj plača, osta-
lo pa na letno obroke. Druga far-
ma je 150 akrov, sto je izčiščene
zemlje in drugo lso, hiša in gos-
podarsko poslopje prve vrste, 14
krav, 1 bik, 8 telic in vse orodje,
ki se ga rabi. Cena \$6500, \$2500
takoj, ostalo pa na leta. Kdor želi
kaj več izvedeti, naj se obrne za
pojasnila na lastnika:

John F. Maciag,
(31-8&1,7-8-9) Rome, N. Y.

PRIPOROČILO.

Rojakom v Pennsylvaniji in
West Virginiji naznanjamo, da
jih bo obiskal naš rojak
MR. OTTO PEZDIR,
ki je pooblaščen pobirati nare-
čnine za "Glas Naroda" in izda-
vati pravomočna potrdila. Cenje-
nim rojakom ga toplo priporoča-
mo in upamo, da mu bode bli za
reke.

S spoštovanjem
Upravitelje "Glas Naroda".

LEPA PRILIKA.

75 akrov, 5 goved, par konj,
prašiči, kokoši, orodje in pridelki,
\$1500.00, \$800.00 na račun.

111 akrov, nov skedenj, 20 go-
ved, za \$500.00 par konj, orodje,
pridelki, cena \$5000.00, \$2000.00
na račun.

142 akrov, 24 goved, par konj,
prašiči, kokoši, orodje, pridelki,
\$6000.00, \$3000.00 takoj, ali za-
menjati s posestvom v mestu.

169 akrov, 30 goved, par konj,
prašiči, kokoši, orodje, pridelki,
\$6500.00, polovico takoj.

Pocen in jamčene lastninske
pravice.

W. H. Muddock,
(8-11-9) Fly Creek, N. Y.

Iz življenje kralja Alfonza.

Zadnji dogodki na Španskem so
zopet obrnili pozornost sveta na
kralja Alfonza, pravi londonski
"Answers". V Angliji je bolj pri-
jubljen kot kateri drugi evrop-
ski vladar ter se poroča o njem,
da je najboljši oblečen kralj. Ne-
koč pa je dobil od pokojnega an-
gelskega kralja Edwarda migljaj
kako se mora človek pravzaprav
oblačiti.

Mladi kralj je prinesel s seboj v
Buckingham palačo veliko zbirko
telovnikov zelo kričečih barv. —
Enega teh telovnikov je imel na
sebi, ko je odšel v kraljevo kadil-
no sobo, da spiže z angleškim kra-
ljem čašo čaja. Pokojni kralj je
na zelo takten način pojasnil mla-
demu monarhu, da se v Angliji ne
nosi telovnikov tako živahnih vzor-
cev.

Kralj Alfonz se je zahvalil Ed-
wardu za ta migljaj ter takoj na-
to podaril celo svojo zalogo telov-
nikov svojemu služabniku.

Pozneje pa je priznal, da je bil
telovnik, ki ga je nosil v kraljevi
družbi, še najmanj kričeč v celi za-
logi.

NAZNANILO.

Članom društva sv. Barbare
postaja št. 55 v Conemaugh, Pa.,
se daje na znanje, da je bivši taj-
nik sobrat Frank Gnezda zaradi
vojaških razmer tajništvo odložil
in za mesec september je prevzel
upravo postojnega tajništva brat
Frank Petrič, Box 2, Parkhill,
Cambria Co., Pa.

Tem potom opozarjam vse čla-
ne, da zaostate zahtevam pravil do
15. septembra 1917, ker kdor ne
bo plačal assesment do omenjene-
ga dne, bo suspendiran.

Vsak član naj pa se gotovo vde-
leži seje meseca oktobra, ker mo-
rano voliti tajnika; sedaj je po-
staja upravljana po nadzornem
odboru, ker nobeden ne sprejme
tajniškega posla. Torej vsak naj
pride na sejo, da se reši ta važna
zadeva.

Bratski pozdrav!
Za postajo šte. 55:
Frank Petrič,
Mihael Vadnal, predsednik.

Obletnica.

Prve parnike na velikih ameri-
ških jezerih so spustili v vodo
pred sto in enim letom, in sicer
na jezeru Ontario. Dva parnika
so zgradili leta 1816 na bregovih
imenovanega jezera pri Sackets
Harbor, N. Y. Splovili so ju dne
7. septembra 1816. Eden teh par-
nikov "Frontenac" je bil eden
najlepših parnikov takratnega
časa. Stal je \$75,000 ter vseboval
700 ton. Dolžina krova je znašala
170 čevljev. S prometom so pri-
šli ravno sto let nazaj ter je vo-
zil parnik vsak mesec trikrat iz
Kingstona v York in Niagara.

Parniku je poveljeval kapitan,
ki je služil prej v angleški mor-
narici. Po jezeru je vozil deset let
ter imal tudi dosti tekmecev, ka-
tere so zgradili tekom tega časa.

Za vožnjo iz Kingstona v Nia-
garo je bilo treba plačati \$15, in
sicer v prvem razredu.

Prvi parnik na jezeru Erie so
splovili pri Black Rock v Bližini
Buffala leta 1818.

Belgijska kraljica v zraku.

Pariz, 9. septembra. — Belgijska
kraljica Elizabeta je z aeroplanom
poletela nad belgijsko ozemlje, ka-
terege imajo zasedene Nemci. S
kraljem Albertom je obiskala
francosko bojišče in je pri tej pri-
liki izrazila željo, da bi rada še
enkrat videla svojo nesrečno deže-
lo. Nek letalec jo je vzel v svoj ae-
roplan in jo je popeljal nad vasi,
v katerih se nahajajo Nemci.

Zelim izvedeti za svojega bra-
trance JANEZA ŠKUBIC, po-
domače Jernačev iz Paradiža
pri Šmarju, potem oženjen pri
Cestniku na Vici pri Ljubljani
in zdaj nekje v Zdrženih dr-
žavah. Prosim cenjene rojake,
če kdo ve za njegov naslov, da
ga mi naznani, ali naj se pa
sam oglasi, za kar mu bom zelo
hvaležen, poročati mu imam
nekaj zelo važnega od njegovih
bratov. — Anton Žagar, Box
238, Aliquippa, Pa.
(10-12-9)

NOVO!

Naznanjam cenjenim rojakom
izrom Amerike, da imam sedaj v za-
logi zopet tri nove prave Kranjske
Columbia recorde (plošče).

